

зокрема можливість влаштування дітей у відомчі санаторні та оздоровчі заклади в безпечному місці; евакуація дітей працівників поліції до безпечних регіонів та їх матеріальне забезпечення; нормативне закріплення можливості оформлення одним із батьків поліцейських додаткової короткострокової відпустки для евакуації дітей у безпечне місце; передбачення дозволу на виїзд за кордон дитини з батьком, якщо мати дитини є поліцейською і залучена до несення служби в посиленому режимі, а дитина не досягла віку, з якого може самостійно повноцінно задовольняти свої фізіологічні потреби (наприклад, віком до 7 років) тощо.

1. Про затвердження Інструкції про порядок переведення органів Національної поліції України на посилений варіант службової діяльності: наказ МВС України від 10 грудня 2015 року № 1560. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0012-16#Text>.

2. Сімейний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>.

3. Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб: Закон України від 01 січня 1992 року № 2262-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2262-12#Text>.

4. Про Національну поліцію: Закон України від 02 липня 2015 року № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>.

5. Про затвердження Порядку пільгового реабілітаційного, санаторно-курортного лікування, оздоровлення та відпочинку в медичних реабілітаційних центрах, санаторіях, будинках відпочинку, пансіонатах та оздоровчих закладах Міністерства внутрішніх справ України поліцейських, деяких інших категорій осіб та членів їх сімей: наказ МВС України від 14 грудня 2015 № 1568. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-16#Text>.

6. Про відпустки: Закон України від 15 листопада 1996 року № 504/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/504/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

7. Про забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах: Постанова Кабінету Міністрів України від 1 червня 2020 р. № 585. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/585-2020-%D0%BF#Text>.

8. Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності: Закон України від 15 вересня 1999 року № 1045-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1045-14#Text>.

Краснокутський Сергій Ігорович

курсант факультету підготовки фахівців
для підрозділів кримінальної поліції

Тінін Дмитро Геннадійович

викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки

Тимофєєв Володимир Павлович,

старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки,
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

**ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ТА НЕОБХІДНІСТЬ ЗМІНИ ЗАКОНОДАВСТВА
ДЛЯ ЗАХИСТУ ПРАВ ЖІНОК ТА ДІТЕЙ ПІД ЧАС ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ**

При настанні таких резонансних надзвичайних подій як терористичний акт, масштабна диверсія, а тим більше – агресія з боку іншої держави, громадськість небезпідставно очікує, що держава вживатиме максимально ефективних заходів для забезпечення безпеки населення. Тобто, не тільки розкрити вчинені злочини, а й упередити, не допустити їх скоєння у подальшому.

Найбільш не захищеними під час військових дій є діти та жінки. Тому слід звернути увагу на Декларацію про захист жінок і дітей при надзвичайних обставинах та під час збройних конфліктів (1974), якою визнано, що напади на цивільне населення, його бомбардування, застосування хімічної чи бактеріологічної зброї завдає значних страждань. Такі дії забороняються і мають бути засуджені [2].

Гендерне насильство – це будь-яка дія, яка завдає шкоди та здійснюється проти волі людини, заснована на соціально зумовлених (зокрема, гендерних) відмінностях між чоловіками та жінками. Під час надзвичайних ситуацій, таких як конфлікти або стихійні лиха, існує підвищений ризик насильства, експлуатації та жорстокого поводження, особливо щодо жінок та дівчат [1]. Водночас, державні органи влади, громади та мережі соціальної підтримки часто не в змозі належним чином відреагувати на цю проблему. До того ж, в атмосфері безкарності існує вірогідність того, що злочинці не будуть притягнуті до відповідальності. Тому існує нагальна потреба щодо посилення захисту жінок від гендерного насильства під час виникнення надзвичайних ситуацій.

Наразі, після введення Указом Президента України воєнного стану, дуже багато жінок та дітей перетнуло кордони з країнами Європейського союзу. Польські юристи повідомляють, що багато прийомних

вихователів з дітьми перетнули кордони [3]. Вони також не завжди мають усі документи – щось втрачене, чогось не було виготовлено. З іншого боку, деякі документи не відповідають стандартам країн, куди потрапляють діти. Отже, в подальшому є сенс приведення вказаних процедур до загальних стандартів.

Під час збройних агресій, коли фронт бойових дій проходить неподалік міста проживання або через саме місто, занадто часто трапляється таке, що документи, які посвідчують особу або підтверджують робочий стаж чи ступінь освіти, буває втрачено чи значною мірою пошкоджено. Тоді виникає питання, яким чином особі якнайшвидше відновити необхідні їй документи.

Таким чином, втрачені, знищені або значно пошкоджені документи можуть бути відновлені в територіальних органах Державної міграційної служби, які відновили свою роботу 15 березня 2022 р. За допомогою ДМС можна здійснити такі дії, як видача id-картки, закордонного паспорта громадянина України, посвідка на постійне та тимчасове проживання, вклеювання фотографій у паспорт громадянина України у вигляді книжечки, продовження паспорта, внесення відомостей про дітей, що дає можливість громадянам вільно перетинати кордон, щоб уникнути війни. Треба додати, що для оформлення закордонного паспорта, id-картки, а також відновлення втрачених документів можна звернутися в центр надання адміністративних послуг (ЦНАП) [4].

Під час воєнного стану уряд запустив використання eDocument, який можна генерувати в додатку та на порталі «Дія». Він містить всю необхідну інформацію для ідентифікації особи, зокрема паспортні дані громадянина України, індивідуальний податковий номер, місце реєстрації, а також QR-код для перевірки достовірності інформації. Документ також можна використовувати для ідентифікації.

Також є інструменти для отримання або продовження документів на дітей. Наразі послуга «ЄМалятко» тимчасово недоступна. Тому зареєструвати дитину можна в найближчому відділі ДРАЦС населеного пункту, де немає активних бойових дій. Для реєстрації потрібно лише паперове медичне свідоцтво про народження за формою № 103/о. Якщо доступ до реєстру ДРАЦС недоступний, державні органи зроблять запис на папері. І як тільки доступ буде відновлено, вся інформація буде внесена до реєстру протягом 5 робочих днів.

Щоб поновити свідоцтво про народження, необхідно звернутися до будь-якого робочого підрозділу державної реєстрації актів цивільного стану. Батьки також можуть додати в Дію свідоцтво про народження дитини.

При втраті шкільного атестату, можна звернутися безпосередньо до закладу, який його видав, або до будь-якого навчального закладу на території, де не ведуться активні бойові дії. [5].

Як висновок треба сказати, що на час початку збройної агресії велика кількість людей під час внутрішнього переміщення в межах країни або під час перетину кордону не було усіх необхідних інструментів для збереження можливості особи ідентифікувати себе. Однак, з часом ситуація все ж таки виправляється.

Під час збройної агресії найміцнішого захисту потребують найнезахищені верстви населення, тобто жінки та діти. Державою повинно бути впроваджено нові ефективні механізми захисту їхніх прав. Також повинні бути випрацювані інструменти для їх відновлення. Зокрема це стосується різного роду необхідних документів.

На даний час державою впроваджені інструменти відновлення втрачених документів як у межах країни, так і за кордоном. Наскільки дієві та швидкі ці інструменти – покаже тільки час.

1. Альохін, С. Кириченко, А. Кориневич. Війна без правил: гендерно-обумовлене насильство, пов'язане зі збройним конфліктом на сході України / А. Альохін, С. Кириченко, А. Кориневич та ін. ; за заг. ред. В. Щербаченка, Г. Янєвої // ГО «Східноукраїнський центр громадських ініціатив». – К., 2017. – 216 с. URL: https://jfp.org.ua/system/reports/files/110/uk/gon_151117.compressed.pdf

2. Декларація про захист жінок і дітей при надзвичайних обставинах та під час збройних конфліктів: Проголошена резолюцією 3318 (XXIX) Генеральної Асамблеї від 14 грудня 1974. // - URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_317#Text (дата звернення 22.04.2022)

3. Патрисія Роек-Соха. Война в Украине проверяет польскую систему защиты детей. 05.03.2022. Prawo.pl. // - URL: <https://www.prawo.pl/prawnicy-sady/dzieci-z-ukrainy-a-zagrozenia-nielegalna-adopcja-i-handlem-ludzmi>, 513821.html (дата звернення 22.04.2022)

4. Що робити, якщо ваші документи втрачені. Безоплатна правова допомога. Полтавська область. 05.04.2022. // - URL: <https://www.legalaid.gov.ua/publikatsiyi/shho-robyty-yakshho-vashi-dokumenty-vtracheni/> (дата звернення 22.04.2022)

5. Смолько А. Свідоцтво, атестат та закордонний паспорт: як отримати і відновити документи дитини? Освіторія Медіа. // - URL: <https://osvitoria.media/opinions/svidotstvo-atestat-ta-zakordonnyj-pasport-yak-otrymaty-i-vidnovyty-dokumenty-dytyny/> (дата звернення 22.04.2022)